

GHEORGHE COZORICI

Amza Pellea, Constantin Rauțchi, Silvia Popovici, acum Gheorghe Cozorici... Din „promoția lor”, a anului 1956, marcând o dată în viața contemporană a teatrului nostru, ei sunt hărăziți memoriei și documentului mult prea devreme.

Pe scena Naționalului craiovean s-au impus de la primele roluri, în spectacole de referință pentru biografiile lor; mai presus de toate, *Hamlet* (1958). Cozorici – cel mai tânăr Hamlet din istoria teatrului românesc, la 25 de ani –, Silvia Popovici (Ofelia), Amza Pellea (Horațiu), C. Rauțchi (Întâiul actor)...

Cel mai greu rol din teatrul lumii a hotărât viața sub reflectoare a lui Ghiță Cozorici. S-a cristalizat un stil de interpretare, o disciplină a vocii și a gestului, făptura s-a înnobilit prin eleganță și expresivitate. Tânărul muncitor de la Uzinele „Vulcan”, școlit în Institutul de Teatru de marea profesoară și actriță Aura Buzescu, se vădea a fi un **domn** în fibra sa intimă, un creator cum intelectualitatea românească a primit adesea din straturile sărace ale societății.

Din 1959 și până la începutul acestei stagiuni, Gheorghe Cozorici a fost actorul Teatrului Național din București, reprezentativ, în raza istoriei, pentru tradiția așezământului. S-a cultivat intens, era laborios și discret. Pentru el, teatrul însemna „arta cuvântului”, cuvântul spiritualizat, vibrant în rostire limpede, cu inflexiuni poetice. Dintre multele lui biruințe pe

prima scenă a țării, Becket din piesa omonimă a lui Anouilh (Regele fiind Damian Crășmaru) l-a înfățișat pe actor într-o dramă a creației emblematică pentru profilul său spiritual. Celebrul personaj, purificat moral o dată cu ascensiunea în ierarhia clericală, devenea un ascet al onoarei, un cenzor al istoriei, o autoritate supremă reprezentând justiția divină, și pentru care sacrificiul era har și mântuire.

„Revelația” Cozorici în această partitură a grăbit comparația cu Richard Burton, interpretul rolului în film, comparație deloc defavorabilă românului.

Fie că interpreta oameni ai zilelor noastre sau figuri istorice (după George Calboreanu, el ni l-a înfățișat pe Ștefan cel Mare în noblețea legendară a cronicii), Cozorici degaja o copleșitoare umanitate, un firesc al relațiilor care nu era doar al talentului actoricesc; el se întemeia pe o atentă observație și analiză a vieții.

Nu vorbea despre lecturile lui, despre sfâșierile lui lăuntrice, despre chinul creației, dar simțea că acest actor cutează să-și pună marile întrebări ale spiritului atunci când recita marea poezie a lumii. S-a stins un interpret de geniu al versului.

Luceafărul eminescian, în talmăcirea sa, rămâne un document sonor cu valoare de exegeză. Actorul comunica sensurile filosofice ale poemului, nu relatea, cu efect, astrala poveste. Cât este omeneste cu puțință, trăia recea însingurare a celui fără de moarte, oficia un ritual inițiativ pentru ființa noastră pieritoare, însetată de absolut. Mulți au memorat poemul, dar vocea **Luceafărului** este cea a lui Cozorici.

Ca un cântec de lebedă, ultimul său rol a fost Firs din *Livada de vișini* de Cehov. Împovărat de boală, bătrânul slujitor din piesă îi supraveghea pe toți, îi îngrijea pe toți, îi iubea pe toți... Rar actor în teatrul nostru mai bun, mai cald, mai înțelept și înțelegător camarad. Ne învăluia pe toți cu gingășia sufletului său, cu ceremonia de mare senior a comportamentului, cu o prezență care a dat măsura unui om între oameni.

IONUȚ NICULESCU

TEOFIL VÂLCU

Mă întreb, bântuit de tot felul de gânduri, de ce oare năpasta s-o fi înverșunând iar și iarăși asupra Casei lui Alexandri. Ce duh rău nu are odihnă până nu lovește pe unul sau altul dintre cei mai buni? În acest timp zănatic, resimțim astfel de arbitrarități cu atât mai dureros.

Iată, acum a pogorît cortina peste cel ce a fost – și va rămâne – maestrul Teofil Vâlcu. Ultimii ani, marcați de accidental cerebral produs în plin spectacol, nefericitul accident care i-a răpit vederea, au însemnat, pentru bărbatul viguros care era, zile și nopți de frământări, de zbucium lăuntric și, deopotrivă, de nădăjduiri. Nu se refugiase în suveniruri – și avea, fără doar și poate, un berechet de amintiri dintr-o carieră

